

ЗА УЧИТЕЛЯ И ЧОВЕКА ЧУДОМИР – АНАЛИЗ НА ЗАПИСКИТЕ МУ ЗА ЕДНО ПЪТУВАНЕ В ТУРЦИЯ

Мевсим, Хюсеин. *Пътуването на Чудомир в Турция (1932)*. Пловдив:
„Жанет 45“, 2012, 200 с. ISBN 978-954-491-785-2

Милена Йорданова
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

„Пътуването на Чудомир в Турция“ (1932) представлява изследване, в което се анализират впечатленията на един български интелектуалец от посещението му в тази страна и коментарите му за образователното и културното развитие на Република Турция от първото десетилетие от управлението на Мустафа Кемал Ататюрк. Книгата започва с исторически преглед на културните и образователните отношения между двете съседни балкански държави. В този обзор Хюсеин Мевсим представя много точно освен реформите в Турция и важните моменти в политиката на Министерството на народното просвещение на Царство България през 30-те години на XX век, като акцентира върху бързото внедряване на новостите в образователната сфера.

Главната стратегия се корени в достъпността и своевременното разпространение на научните достижения в областта на преподаваните дисциплини, както и навременното запознаване с методическите новости, като в българската образователна система се внедряят опит и положителните практики, прилагани в различни просветни средища. Поради бързото развитие на „педагогическата теория и практики“ (с. 35) тези интензивни темпове невинаги могат достатъчно бързо да се следят от всички учители, поради което се насърчава моделът за организиране на конференции, на научни екскурзии, на които присъстват както учители, така и изтъкнати университетски преподаватели. По този начин

се обхващат всички сфери на образованието, за да може новостите максимално бързо да се разпространят и да се оптимизира равнището на преподаване.

Министерството на народното просвещение е инициатор на специализации и обмяна на опит между преподавателите предметници и филолози. То е осъзнало нуждата от по-обстойно опознаване на историята и географията на Балканите, поради което инициира задгранични проучвателни пътувания с изнасяне на лекции и оживени обсъждания. Като първа дестинация се избира съседна Турция, която по това време е млада и динамично развиваща се република. Изборът се основава не само на географската близост, но и на възможността учителите да се запознаят на място с редица ценни забележителности и исторически факти, които пряко или косвено са свързани с историята на България. Всъщност това е само една от набелязаните цели – основната задача е да се сподели опитът от добрите практики с преподавателите в републиканска Турция, чието приложение би подпомогнало усвояването на залегналия материал в съответните учебни планове.

Важно е да се отбележи отново, че в българската делегация са включени не само авторитетни учители от цялата страна, но и водещи университетски преподаватели в Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

По време на визитата в Турция са изнесени редица лекции, посветени на открития и тенденции в областта на археологията и историята, от изтъкнатите специалисти проф. д-р Васил Златарски и лично от тогавашния ректор на Университета проф. д-р Богдан Филев.

Макар и да не се вписват в характеристиките на традиционния пътепис, записките на Чудомир са изключително интересни, защото в тях се откроява неповторимият му талант да изгражда образ, картина, душевно състояние, атмосфера, като само с по няколко думи създава наситеност в усещането.

Записките на Чудомир представляват интерес не само защото отразяват впечатленията на интелектуалец от визитата му в една съседна държава през първата половина на XX век. Турция не е първата дестинация в чужбина на Чудомир, който е бил на специализация във Франция, пътувал е в Италия и в Австрия. Съответно впечатленията му могат да се приемат за обективни и меродавни, тъй като той има база за сравнение на видяното с различни култури и с други образователни системи.

Една любопитна подробност се откроява в повествованието на „Пътуването на Чудомир в Турция (1932)“ – стажант-механикът на кораба „Бургас“, с който българската група пътува от Бургас до Истанбул, е един от утвърждаващите се български поети от първата половина на XX век, тогава курсант във Военноморското техническо училище – Никола Й. Вапцаров, чието описание на пътуването е един от източниците, на базата на които се изгражда тази част от изследването.

Настоящата книга е изключително интересно четиво както за филолози, така и за всички, интересувани се от един от най-колоритните ни творци. Това

изследване би могло да се използва и в рамките на семинарни упражнения със студенти българи, за които българският не е роден език, с цел да опознаят човека и учителя Чудомир, да вникнат в неговото творчество, пречупвайки го и през призмата на пътеписа като жанр. Безспорно обширният уведен раздел на книгата ще намери приложение за разработване на историческия аспект в методика на езиковото обучение в България и Турция, поради възможността да се анализират контактите между двете държави в образователната сфера, както и да се обобщят и да се транспонират впечатленията на един български учител от посетените учебни центрове по отношение на отделните предмети, застъпени в учебните програми, степента на трудност на материала и методиката на преподаване на различните дисциплини.

**ABOUT THE TEACHER AND PERSON CHUDOMIR –
AN ANALYSIS OF HIS NOTES ON A TRIP IN TURKEY**

Assist. Prof. Milena Yordanova, PhD Student

✉ Sofia University „St. Kliment Ohridski“
15, Tsar Osvoboditel Blvd.
1504 Sofia, Bulgaria
E-mail: yordanova_milena@yahoo.com